

Julijana Vöröš

Kostas Hatziaandoniu: Agrigento

Maribor: Pivec, 2021.

Prev. Klarisa Jovanović.

Ob branju prvih strani sem se najprej spomnila romana Houwelandtovi nemškega pisatelja Johna von Düffela. A sem kaj hitro ugotovila, da gre pri obeh avtorjih zgolj za podoben uvod, za pisateljski postopek, ki naj bi pri bralcu vzbudil napeto pričakovanje. Če se pri Düffelu nato vse odvija okrog razbite družine glavnega junaka in je dogajanje postavljeno v sedanost, grški pisatelj zgodbo zasuče čisto po svoje.

Ostareli zdravnik, že hudo bolan, vse svoje življenje živi v mestu Agrigento na jugu Sicilije. Kraj so že pred tisočletji kolonizirali prebivalci z grškega Rodosa. Med pradavnimi prebivalci Agrigenta, antičnega Akraganta, je bil slavní polihistor in filozof Empedokles. Zdravnik Pausania, ki ga imajo ljudje sicer radi, a ga zaradi nenavadnih metod zdravljenja kdaj pa kdaj gledajo tudi po strani, že od nekdaj sestavlja zgodovino mesta in obenem zgodovino Sicilije. Njegova pripoved se zato bere kot nekakšna "zgodba v zgodbi". Pausania pa ima po drugi strani še eno skrivnost, za katero ve le njegov najbolj zaupni prijatelj. Skriva namreč nekdanjega mafijca, ki je na begu pred policijo in hkrati pred mafijsko organizacijo, ki ji je nekdaj pripadal. In tretja zgodba celote se tiče Pausanijeve hčerke, ki živi v Rimu in vsako jesen obišče očeta. Njeno tokratno bivanje

na Siciliji se najprej preplete z usodo nekdanje sošolke in kasneje z usodo sošolca z Rodosa, ki je bil že v študijskih časih zanjo več kot le sošolec. Se bosta njuni življenji združili?

Roman je sestavljen natančno, zgodbe se prepletajo med seboj in druga za drugo vodijo v Agrigento. Tako kot je bil polihistor antični Empedokles, tako polihistorsko je grški pisatelj zasnoval in napisal svoj roman. S kopico zgodovinskih in umetnostnozgodovinskih dejstev, s citati iz Empedoklovih del, izpisanimi v antičnem heksametru, z natančno izrisanimi ulicami mest na Siciliji, po katerih se gibljejo junaki. In to ne glede na dejstvo, da si je pri pisanju pomagal zgolj z vodniki in drugimi knjigami o Siciliji, otok pa sam obiskal šele kasneje.

Prevajalka Klarisa Jovanović, ki že vrsto let prebiva v Prekmurju, je na literarnem večeru v soboški knjižnici bralce opozorila, naj roman berejo takrat, ko imajo res vsaj eno uro časa, sicer bodo ob kopici najrazličnejših dejstev vse prehitro obupali. Še bolje pa je, če ga berejo postopoma, poglavje za poglavjem ali celo stran za stranjo, saj jih bo le tako zajel duh antike in Sicilije. Kdor pa namerava Sicilijo obiskati, naj roman obvezno prebere v celoti.

Odlomka:

Dragi prijatelji, mi smo južnjaki. drugačen način razmišljanja, drugačen odnos do življenja. Podredili smo se, to že, a nismo izginili. Prilagodili smo se, to je vse, toda globoko v sebi smo še vedo isti. Otroški, sentimentalni, pobožni, a tudi surovi. Pravijo, da so severnjaki racionalni, da rojeva-jo znanstvenike in osvajalce, mi, ki nas baje zana-ša v metafiziko, pa iščemo čudeže in odrešeni-ke, obožujemo tirane, junake, svetnike. Neumnosti. V bistvu smo mi tisti, ki ne prenašamo dogem in in-stitucij. Svet severnjakov je poln zakonov, ne naš. Pri nas je vsak posameznik zakon zase.

(str. 260)

V cerkvi s sinje modrimi stenami je stal oltar, umetelno izrezljan iz cipresovine. V kupoli je leb-del vonj po pinijah. Trepetajoča svetloba sveč ju je vabila k molitvi, za katero nista nikoli našla dovolj moči, da bi jo izrekla, in ju hkrati osvobajala bre-mena, ki ju je težilo. Drobní plameni večnih lučk so odsevali na svetniških podobah, vitke sence mar-mornatih kipov so padale na pilastre. Vsepovsod božji mir in milina. Benediktinec z videzom na-dangela ju je blagoslovil, ko sta zapustila cerkev. Veter se je, zmeden, zaganjal v spirale čipkastih oblakov, ki jim ni bilo videti konca. "Kako prav imajo tisti, ki trdijo," je dejal Linos, ko sta prišla iz cerkve, "da si dežela, ki ji vzameš vero, nikoli več ne opomore. Tu ne pomaga nobena ideja, nobe-na živopisana znanost. Takšno deželo prav kmalu prekrije puščava. V njej je vse brez smisla, ker je vse dovoljeno."

(str. 300)

